

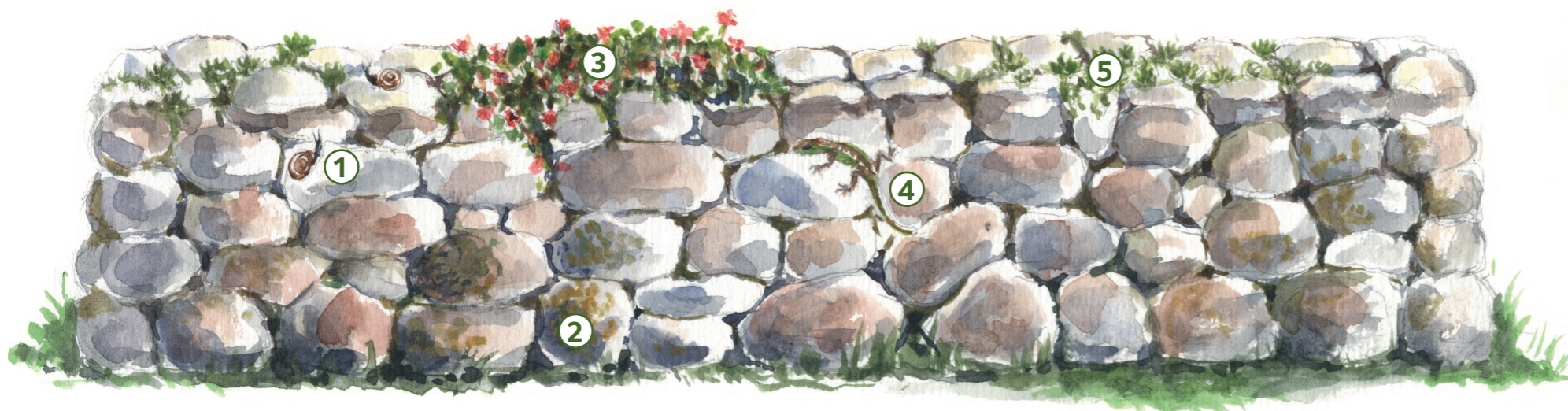
Stenmurar

De är lätta att förbise, lavarna och mossorna som dekorerar gamla stenmurar. Men vid en närmare titt framträder en vacker mosaik. Murarna är också hem för snäckor, grod- och kräldjur. De söker skydd och övervintrar bland stenarnas skrymslen och vrår.

Stenmurarna på begravningsplatser är ofta gamla. Murarna är en plats som djur har kunnat nyttja i många generationer. Den stabila miljön gynnar också lavar och mossor som tar god tid på sig att växa. Vilken typ av stenar muren är uppbyggd av avspeglar sig i moss- och lavsamhällena. Vissa arter trivs på kalksten, andra föredrar gråsten. Läget spelar också in. Kika på murens sol- respektive skuggsida. Skiljer sig växtligheten åt?

Inne i stenmurarna finns en gästvänlig miljö, i alla fall om man är snäcka, ödla eller groda. Likt blockrika marker i naturen råder en jämn och hög luftfuktighet. Temperaturskillnaderna är inte heller så stora. Det är svalare på sommaren och varmare på vintern.

Med tiden utvecklas en vacker växtlighet ovanpå stenmurarna. Här trivs arter som vit och stor fetknopp, växter som vi annars finner på karga hållmarker. Andra exempel är rosenbräcka, silverarv och ormbunken träjon.

Biologisk mångfald i och på en mur 1. Snäckor och sniglar 2. Lavar 3. Kärlväxter 4. Grod- och kräldjur 5. Mossor

”Stenmurar funkar utmärkt som hem för snäckor”

Finribbad hållsnäcka *Chondrina arcadica clienta* lever i det vilda på Ölands och Gotlands alvar. Där håller den till i sprickor och betar alger. I kyrkogårdsmurar har den funnit ett alternativt hem. Bäst gillar den murar av kalksten, där den lättare kan bygga upp sitt skal.

”Jag använder murarna som utsiktplats”

Solbelysta stenmurar är en favoritmiljö för stenskvättan. Här lever småkryp som den har på menyn. Från murens topp kan den blicka ut över landskapet efter rovdjur och konkurrenter. Murarna lockar också till sig fåglar som bygger sina bon i dem, som till exempel sädesärla.

”Livet är en sak som man måste vara rädd om, förstår du inte det?” Ronja Rövardotter (Astrid Lindgren)